

У цьому випадку необхідними залишаються базові характеристики облікової інформації: своєчасність, об'єктивність, повнота, достовірність, доказовість (аналітичність), збалансування інформаційних потоків. Це забезпечується якістю передбачених елементів облікової політики щодо зобов'язань кредитних ресурсів за рахунок можливих облікових альтернатив, враховуючи системний характер економічного розвитку. Таким чином, застосування обраних підприємством методичних аспектів щодо зобов'язань кредитних ресурсів в обліковій політиці державного підприємства забезпечить якісну інформаційну насиченість при консолідації управлінських дій.

УДК 657

Володимир Швець,
к.е.н., доцент, професор
кафедри обліку і аудиту,

Львівський національний університет імені Івана Франка

РОЛЬ М. ГРУШЕВСЬКОГО У ФОРМУВАННІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА (З НАГОДИ 150-ЛІТТЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. ГРУШЕВСЬКОГО)

У зв'язку з 150-літтям від народження одного із найвидатніших синів України — М. Грушевського, наукова спільнота, переосмислюючи його внесок у національну скарбницю науки і практики знаходять усе нові результати діяльності. Тепер однозначно сприймають М. Грушевського не тільки як історика і державного діяча, але й як особу-державотворця. Його діяльність не залишила повз уваги ні питань розвитку економіки, культури, науки, мистецтва, так і держави Україна в цілому. Особлива увага М. Грушевського була сконцентрована довкола розвитку української науки.

Аналіз наукових джерел на предмет внеску М. Грушевського у розвиток української науки показав, що його діяльність тісно була пов'язана з Товариством ім. Шевченка, яке було створене за участі наддніпрянських українців у 1873 р. (Львів), а від 1892 р. було трансформоване у Наукове товариство ім. Шевченка (НТШ). Після прибуття до Львова, де М. Грушевський очолив кафедру історії з українською мовою викладання у Львівському університеті, він стає активним членом, головою історико-філософської секції та НТШ. За його ефективного керівництва НТШ

до 1914 р. видає сотні книжок і вісників, поширює українську літературу на Великій Україні, здійснює переклади видань з історії України у європейському просторі.

Водночас, М. Грушевський приділяє значну увагу організаційній стороні діяльності НТШ. У сьогоденній інтерпретації це формування обліково-аналітичної системи суб'єкта господарювання для конкретного підприємства (організації), яка охоплює облік, звітність, аналіз і контроль виходячи з профілю і мети діяльності даного суб'єкта. У першу чергу, заслуга М. Грушевського у вдосконаленні статуту НТШ, з метою пріоритету наукових інтересів і вирівнювання статусу організації на рівні європейських наукових інституцій. Це, насамперед, диференціація членства в НТШ, обов'язкове рецензування усіх праць, обмін друкованою продукцією з іншими науковими установами, як у середині країни, так і за кордоном.

М. Грушевський, будучи головою й складаючи звіт з діяльності НТШ, відчував потребу у прозорому й обгрунтованому використанню ресурсів. Тому, важливим кроком у забезпеченні прозорості діяльності НТШ став щорічний випуск Хроніки НТШ, у якій відображалась уся інформація про надходження та використання коштів. Наприклад, Касовий звіт діяльності НТШ за 1902 р. складався з семи позицій, а саме: Зіставлення рахунків НТШ разом з друкарнею; Зіставлення рахунків Університетської фундації; Рахунок зисків і страт літературно-Наукового Вісника; Рахунок допомоги і дарів; Рахунок уділених НТШ стипендій і заповом; Рахунок фондів; Рахунок бібліотеки і музею.

Особлива організаційна роль М. Грушевського лежала у площині формування фондів і збирання коштів для діяльності НТШ. З листа до К. Білиловського (1897 р.) довідуємось про пожертву добродія Пелехина на створення українського університету. З цього приводу М. Грушевський запропонував свою модель використання такого фонду. Суть його проекту полягала у тому, щоб починати з підготовки доцентів з українською мовою викладання, а на цій основі формувати кадровий потенціал майбутнього університету, оскільки сума реально запронованих фондів була не достатньою для його відкриття. М. Грушевський обгрунтовує розрахунками, тобто при потребі 6–7 млн, реальна пропозиція складала 100–200 тис., що слід було розмістити капітал у «Дністер», який платив 4,5 % і доручити НТШ ним адмініструвати, а з відсотків видавати стипендії студентам-випускникам для приготування доцентури (по 400–500 з.р.). Як відомо з листа М. Грушевського до І. Франка від 11.09.1899 р., український хірург П. Пелехин, який жив і працював у Петербурзі, у 1898 р. передав

НТШ 90000 крон на фонд будівництва майбутнього медичного факультету Українського університету та для підготовки професури для нього. Таким чином, розроблений М. Грушевським проєкт був реально обґрунтований.

У центрі уваги М. Грушевський тримав видавничу діяльність. Зі знанням справи він орієнтувався у питаннях оптимізації виробництва книжок, що свідчить з листа до О. Олеся від 25.02.1917 р., у якому М. Грушевський рекомендує орієнтуватись на тираж, який забезпечує вищу прибутковість видавництва. Водночас, М. Грушевський не пропускав повз уваги систему внутрішнього контролю за виробництвом друкованої продукції. Що також свідчить зі змісту його кореспонденції.

Розглянувши тезово роль М. Грушевського у формуванні обліково-аналітичної системи Наукового товариства ім. Шевченка у Львові можна зробити такі висновки:

по-перше, при побудові обліково-аналітичної системи Наукового товариства ім. Шевченка необхідно враховувати особливості поставлених завдань і цілей його функціонування, що суттєво виокремлює кожного суб'єктів господарювання та повинно знайти відповідне правове закріплення;

по-друге, формалізація обліково-аналітичної системи Наукового товариства ім. Шевченка повинна враховувати доцільність і раціональність у використанні громадських коштів, що сприятиме синергетичному ефекту у загальнонаціональному масштабі.

Таким чином досвід і роль М. Грушевського у діяльності НТШ можна з успіхом використовувати в сьогоднішній час при формуванні обліково-аналітичних систем господарювання у сфері науки та видавничої діяльності. Адже цей досвід відповідав європейській моделі розвитку науки, а відтак — нинішній стратегії розвитку України.

УДК 657

Володимир Шевчук,
д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної та наукової роботи, НАСОА

НОВІТНЯ ОБЛІКОВА ПАРАДИГМА: ЯКОЮ ЇЙ БУТИ?

Збільшення та урізноманітнення споживчих запитів спричиняє зростання обсягів господарювання та посилення антропогенного тиску на довкілля. За оцінками Frankfurter Rundschau, опубліко-